

Αθήνα, 2 Ιουλίου 2010

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΘΕΜΑ: «Σε ανοιχτή διαβούλευση το σ/ν του ΥΠΕΚΑ για τη βιοποικιλότητα»

Σε ένα αποτελεσματικό πλαίσιο προστασίας της βιοποικιλότητας, στην απλοποίηση των διαδικασιών χαρακτηρισμού προστατευόμενων περιοχών, στον εκσυγχρονισμό της σχετικής νομοθεσίας και την εναρμόνισή της με την αντίστοιχη κοινοτική, στοχεύει το σχέδιο νόμου «Προστασία της βιοποικιλότητας» του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, το οποίο τίθεται, από τη Δευτέρα 5 Ιουλίου, σε ανοιχτή διαβούλευση στο www.opengov.gr.

Πρόκειται για ένα νομοσχέδιο που έρχεται 24 χρόνια μετά το Νόμο Α.Τρίτση (1650/1986) ενός πρωτοποριακού για την εποχή του νόμου, ο οποίος όμως εφαρμόστηκε μόνο εν μέρει, αν και υπήρξε πολύτιμος για την προστασία του βιολογικού πλούτου της χώρας. Σήμερα, με το σ/ν του ΥΠΕΚΑ, επικαιροποιείται και συνδέεται με τη δασική και την κοινοτική νομοθεσία. Βασικά σημεία του νομοσχεδίου είναι ότι:

Καθορίζεται ένα εθνικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών, σύμφωνα με το οποίο οι προστατευόμενοι βιότοποι μπορούν να χαρακτηρίζονται ως: α) Περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης, β) Περιοχές προστασίας της φύσης, γ) Φυσικά πάρκα, τα οποία διακρίνονται σε Εθνικά και Περιφερειακά Πάρκα, δ) Περιοχές προστασίας οικοτόπων και ειδών που διακρίνονται σε Ειδικές Ζώνες Διατήρησης, Ζώνες Ειδικής Προστασίας και Καταφύγια Άγριας Ζωής, και ε) Προστατευόμενα τοπία. Σε αυτό το σύστημα βρίσκει για πρώτη φορά σημαίνουσα θέση το θαλάσσιο περιβάλλον, καθώς δίνεται η δυνατότητα χαρακτηρισμού σημαντικών περιοχών ως θαλάσσια καταφύγια ή προστατευόμενα θαλάσσια τοπία.

Στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000, απαγορεύεται η εγκατάσταση ιδιαίτερως επικίνδυνων βιομηχανιών και γενικότερα οι μη φιλικές με το περιβάλλον δραστηριότητες. Επιτρέπονται όσες ενδεχομένως επιβλαβείς δραστηριότητες τεκμηριωμένα και ελλείψει εναλλακτικών χαρακτηρίζονται ως εθνικής σημασίας και επιτακτικού δημόσιου συμφέροντος για την εθνική οικονομία, υπό την προϋπόθεση ότι λαμβάνονται επαρκή αντισταθμιστικά μέτρα. Θεσπίζονται μέτρα για την προστασία των σημαντικών ειδών και του φυσικού χώρου και την προστασία της ενδημικής βιοποικιλότητας και του γενετικού κεφαλαίου. Θεσπίζονται επίσης ποινές για την πρόκληση ζημιάς σε προστατευόμενες περιοχές και ευαίσθητα οικοσυστήματα και προβλέπεται διαδικασία λήψης έκτακτων μέτρων σε περιπτώσεις κρίσιμης υποβάθμισης.

Κάθε φορέας συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων για την κατάσταση του περιβάλλοντος, όπως ακαδημαϊκά ιδρύματα, περιβαλλοντικές ΜΚΟ, κ.ά., υποχρεούται να διευκολύνει την ελεύθερη και απρόσκοπτη πρόσβαση των πολιτών σε σχετική πληροφόρηση.

Η Εθνική Επιτροπή ΦΥΣΗ 2000 (που επανασυστάθηκε στις 10 Μαΐου 2010, μετά από απραξία έξι ετών) αποτελεί το κεντρικό επιστημονικό, γνωμοδοτικό όργανο του κράτους για το συντονισμό, την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των πολιτικών και μέτρων προστασίας της ελληνικής βιοποικιλότητας.

Ως βασικό εργαλείο διαχείρισης της βιοποικιλότητας, ορίζεται η Εθνική Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα, η οποία θα συντάσσεται από το ΥΠΕΚΑ ανά δεκαπέντε έτη και θα εγκρίνεται με πράξη Υπουργικού Συμβουλίου. Σε αυτήν συμπεριλαμβάνεται αναλυτικό Σχέδιο Δράσης, το οποίο θα επικαιροποιείται ανά πενταετία. Αρμόδιος φορέας του κράτους, για την προστασία της βιοποικιλότητας και την εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας είναι το ΥΠΕΚΑ.

Εκτεταμένη Περίληψη

του νομοσχεδίου για την προστασία της βιοποικιλότητας

Ανάγκη για ένα νόμο για τη βιοποικιλότητα

Με το νέο νομοσχέδιο διατυπώνεται ένα αποτελεσματικό πλαίσιο προστασίας της βιοποικιλότητας, με τον εκσυγχρονισμό της νομοθεσίας και λαμβάνοντας υπόψη τις διεθνείς συμβάσεις, τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τα προβλήματα της προϋπάρχουσας νομοθεσίας.

Το νομοσχέδιο δεν αναφέρεται μόνο στην προστασία οικοτόπων και ειδών, όπως συνέβαινε με την προηγούμενη νομοθεσία, αλλά επιχειρεί με ολοκληρωμένο τρόπο την προστασία της βιοποικιλότητας ως εθνικού κεφαλαίου και κρίσιμης παρακαταθήκης της χώρας για το μέλλον.

Μέχρι σήμερα, τα ζητήματα προστασίας του περιβάλλοντος εν γένει και του βιολογικού πλούτου της χώρας ειδικότερα διέπονταν από τις διατάξεις ενός εξαιρετικού και πρωτοποριακού για την εποχή του νόμου, του «νόμου Τρίτση» 1650/1986. Ο νόμος όμως αυτός εφαρμόστηκε μόνο εν μέρει, κυρίως λόγω έλλειψης πολιτικής βούλησης. Σήμερα, 24 χρόνια μετά, ο πολύτιμος αυτός νόμος χρειάζεται επικαιροποίηση και συντονισμό με την κοινοτική νομοθεσία, αλλά και με τη νομοθεσία περί δασών.

Το νομοσχέδιο συντονίζει τις διατάξεις περί προστασίας της βιοποικιλότητας με τη δασική νομοθεσία και κρατά τα στοιχεία που ενισχύουν την προστασία, ενώ προσαρμόζεται στις διεθνείς συμβάσεις και προδιαγραφές (π.χ. την κατηγοριοποίηση των προστατευόμενων περιοχών της IUCN) προσαρμοσμένες

στο ελληνικό δίκαιο. Απλοποιεί, επίσης, τις διαδικασίες χαρακτηρισμού περιοχών προστασίας, αλλά και αποσαφηνίζει τι επιτρέπεται και τι αποκλείεται από αυτούς τους σημαντικούς θύλακες βιοποικιλότητας και φυσικών πόρων. Επιπλέον, το νομοσχέδιο έρχεται να συμπληρώσει κενά που αφορούν -για παράδειγμα- την προστασία των μικρών υγροτόπων και τα μέτρα διαχείρισης και προστασίας των περιοχών του κοινοτικού δικτύου Natura 2000.

Στόχος μας είναι η Ελλάδα να «μιλά την ίδια γλώσσα» με τους εταίρους της, μια γλώσσα απλή, κατανοητή από όλους και αρκούντως προστατευτική για τον πολύτιμο φυσικό μας πλούτο.

Βιοποικιλότητα

Ο όρος «βιοποικιλότητα» αναφέρεται στον αριθμό, την ποικιλία και την ποικιλομορφία των ζωντανών οργανισμών. Περιλαμβάνει την ποικιλία μεταξύ ειδών, εντός των ειδών και μεταξύ οικοσυστημάτων, καθώς και τον τρόπο λειτουργίας και εξέλιξής τους (τοπικής και χρονικής). Η βιοποικιλότητα αποτελεί κοινό αγαθό και πολύτιμη παρακαταθήκη για τις επόμενες γενιές. Βασικά αίτια της απώλειας της βιοποικιλότητας είναι:

- Καταστροφή, υποβάθμιση και κατακερματισμός των οικοτόπων
- Αλόγιστη χρήση φυσικών πόρων
- Ρύπανση
- Εξάπλωση ξενικών ειδών στα φυσικά οικοσυστήματα
- Κλιματική αλλαγή

Η κατάσταση της ελληνικής βιοποικιλότητας

Λόγω της γεωγραφικής της θέσης, στο σταυροδρόμι τριών ηπείρων και των τοπογραφικών και κλιματικών της χαρακτηριστικών, η Ελλάδα φιλοξενεί πλούσια βιοποικιλότητα, από τις υψηλότερες σε ευρωπαϊκό και μεσογειακό επίπεδο. Η καλή οικολογική κατάσταση της ελληνικής βιοποικιλότητας, όμως, αποτελεί μόνο θεωρητική παραδοχή, καθώς η έλλειψη αποτελεσματικών μέτρων προστασίας, η απουσία επιστημονικής γνώσης και η περιβαλλοντικά καταστροφική ανάπτυξη των τελευταίων δεκαετιών έχουν υποβαθμίσει τα φυσικά χαρακτηριστικά της χώρας. Σύμφωνα με στοιχεία που δημοσιοποίησε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή το 2009:

- Το 31% των οικοτόπων που απαντώνται στην Ελλάδα βρίσκονται σε μη ικανοποιητική/ανεπαρκή κατάσταση διατήρησης.
- Το 80% των θαλάσσιων οικοτόπων/ενδιαιτημάτων που απαντώνται στην Ελλάδα και προστατεύονται από την Οδηγία βρίσκονται σε μη ικανοποιητική/ανεπαρκή κατάσταση διατήρησης.
- Για το 65% των χερσαίων ειδών και το 62% όλων των ειδών που προστατεύονται από την Οδηγία η κατάσταση διατήρησης είναι άγνωστη.
- Για όλα τα αρθρόποδα, η κατάσταση διατήρησης είναι άγνωστη, ενώ ακόμα και για τα θηλαστικά η κατάσταση διατήρησης είναι άγνωστη σε ποσοστό μεγαλύτερο του 70%.

Επιπλέον, επτά από τους δέκα Υγροτόπους Διεθνούς Σημασίας της χώρας έχουν περιληφθεί στον Κατάλογο Μοντρέ, τη «μαύρη λίστα» δηλαδή της Σύμβασης Ραμσάρ για τους Υγροτόπους.

Συνολικά, όπως καταδεικνύουν σημαντικές καταδίκες της χώρας μας από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ), η Ελλάδα δεν διαθέτει πολιτική για την προστασία της βιοποικιλότητας. Εδώ και δεκαετίες, η χώρα μας δεν έχει

λάβει τα απαραίτητα νομικά, θεσμικά, ρυθμιστικά και χρηματοδοτικά μέτρα, ώστε να διασφαλίσει την προστασία των μοναδικών φυσικών χαρακτηριστικών της.

Σκοπός

Σκοπός των προτεινόμενων ρυθμίσεων είναι η αειφόρος διαχείριση και αποτελεσματική προστασία της βιοποικιλότητας, ως πολύτιμου και αναντικατάστατου εθνικού οικολογικού και πολιτιστικού πλούτου. Η προστασία της βιοποικιλότητας προϋποθέτει διαδικασίες προγραμματισμού και διαχείρισης, στο πλαίσιο των οποίων εξασφαλίζεται ευρεία φάση διαβούλευσης από τους εμπλεκόμενους αρμόδιους φορείς, ερευνητικά ιδρύματα, ΜΚΟ, πολίτες, ώστε να αξιοποιείται η βέλτιστη επιστημονική γνώση και η διαθέσιμη τεχνογνωσία. Οι ειδικότεροι στόχοι είναι οι ακόλουθοι:

α) Αποτελεσματική προστασία και διαχείριση των σημαντικών περιοχών για τη βιοποικιλότητα, μέσα από τη βέλτιστη οργάνωση και λειτουργία του εθνικού συστήματος προστατευόμενων περιοχών.

β) Ενσωμάτωση και εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου για τη διαχείριση και την προστασία της βιοποικιλότητας.

γ) Επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης των οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας και πανίδας, ιδίως εκείνων που χαρακτηρίζονται ως σημαντικά.

δ) Αποτελεσματικοί μηχανισμοί παρακολούθησης, αξιολόγησης και επιτήρησης, ώστε να διασφαλίζεται η εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου για τη διαχείριση και την προστασία της βιοποικιλότητας.

ε) Απόκτηση επαρκούς γνώσης για την κατάσταση των ειδών και οικοσυστημάτων, ως κύριο εργαλείο για την αποτελεσματική διαχείριση και προστασία της βιοποικιλότητας.

στ) Η ενσωμάτωση της συνιστώσας της διατήρησης της βιοποικιλότητας σε όλα τα επίπεδα σχεδιασμού και στις τομεακές και αναπτυξιακές πολιτικές της χώρας.

ΚΥΡΙΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

Προστατευόμενες περιοχές

Χερσαίες, υδάτινες ή μικτού χαρακτήρα περιοχές, μεμονωμένα στοιχεία ή σύνολα της φύσης και του τοπίου, μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενα προστασίας και διατήρησης λόγω της οικολογικής, γεωμορφολογικής, βιολογικής, επιστημονικής ή αισθητικής σημασίας τους. Οι προστατευόμενοι βιότοποι μπορούν να χαρακτηρίζονται ως:

1. Περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης
2. Περιοχές προστασίας της φύσης
3. Φυσικά πάρκα
4. Περιοχές προστασίας οικοτόπων και ειδών που διακρίνονται σε Ειδικές Ζώνες Διατήρησης, Ζώνες Ειδικής Προστασίας και Καταφύγια Άγριας Ζωής
5. Προστατευόμενα τοπία

Οι παραπάνω περιοχές υπόκεινται σε ζωνώσεις και μπορεί να αποτελούν και οι ίδιες ζώνες ευρύτερων προστατευόμενων περιοχών. Τα αντικείμενα προστασίας και διατήρησης με τις ζώνες τους διέπονται από Σχέδια Διαχείρισης, με τα οποία, στο πλαίσιο των όρων και προϋποθέσεων που τίθενται στα προεδρικά διατάγματα, τις υπουργικές αποφάσεις και αποφάσεις των γενικών γραμματέων περιφερειών.

1. Ως **περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης** χαρακτηρίζονται εκτάσεις με εξαιρετικά ευαίσθητα οικοσυστήματα, ενδιαιτήματα σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της αυτοφυούς χλωρίδας ή άγριας πανίδας ή εκτάσεις με παραμέτρους που παίζουν σημαντικό ρόλο στον κύκλο ζωής σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της άγριας πανίδας. Στις περιοχές απόλυτης προστασίας της φύσης απαγορεύεται κάθε δραστηριότητα. Κατ' εξαίρεση, μπορεί να επιτρέπονται, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις του οικείου Σχεδίου Διαχείρισης, η διεξαγωγή επιστημονικών ερευνών και η εκτέλεση εργασιών που αποσκοπούν στη διατήρηση των χαρακτηριστικών τους, εφόσον εξασφαλίζεται υψηλός βαθμός προστασίας.

2. Ως **περιοχές προστασίας της φύσης** χαρακτηρίζονται εκτάσεις μεγάλης οικολογικής ή βιολογικής αξίας. Στις περιοχές αυτές προστατεύεται το φυσικό περιβάλλον από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που είναι δυνατό να μεταβάλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξή του. Κατ' εξαίρεση, μπορούν να επιτρέπονται, σύμφωνα με τις ειδικότερες ρυθμίσεις του οικείου σχεδίου διαχείρισης, η εκτέλεση εργασιών, ερευνών και η άσκηση ασχολιών και δραστηριοτήτων, κυρίως παραδοσιακών, εφόσον δεν έρχονται σε αντίθεση με τους σκοπούς προστασίας.

3. Ως **φυσικά πάρκα**, εθνικά ή περιφερειακά, χαρακτηρίζονται μικρής ή μεγάλης έκτασης χερσαίες, υδάτινες ή μικτού χαρακτήρα περιοχές, εφόσον παρουσιάζουν ιδιαίτερη αξία και ενδιαφέρον λόγω της ποιότητας των φυσικών και πολιτιστικών τους χαρακτηριστικών και παράλληλα προσφέρουν σημαντικές δυνατότητες για ανάπτυξη δραστηριοτήτων, που εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου, μεταξύ αυτών και της εγκατάστασης ΑΠΕ σύμφωνα με τις διατάξεις του οικείου νόμου.

Ο χαρακτηρισμός περιοχών ως φυσικών πάρκων αποσκοπεί στη διαφύλαξη της φυσικής κληρονομιάς και της βιοποικιλότητας, καθώς και στη διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας ευρύτερων περιοχών της χώρας με παράλληλη παροχή στο κοινό δυνατοτήτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και φυσιολατρικών δραστηριοτήτων.

4. Ως **περιοχές προστασίας οικοτόπων και ειδών** χαρακτηρίζονται εκτάσεις χερσαίες, υδάτινες ή θαλάσσιες που έχουν ως στόχο τη διασφάλιση της διατήρησης των προστατευόμενων οικοτόπων και ειδών. Διακρίνονται σε Ειδικές Ζώνες Διατήρησης, Ζώνες Ειδικής Προστασίας και Καταφύγια Άγριας Ζωής.

4.1.Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ)

Οι περιοχές που έχουν γίνει αποδεκτές ως Τόποι Κοινοτικής Σημασίας από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και έχουν ενσωματωθεί στο παράρτημα 1 της Απόφασης 2006/613/ΕΚ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, χαρακτηρίζονται ως Ειδικές Ζώνες Διατήρησης (ΕΖΔ).

4.2 Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ)

Με τον παρόντα νόμο εγκρίνεται ο κατάλογος και τα όρια των περιοχών της ελληνικής επικράτειας που έχουν ταξινομηθεί ως «Ζώνες Ειδικής Προστασίας» βάσει του άρθ. 4 της Οδηγίας 2009/147/ΕΚ για τα πουλιά και έχουν ενταχθεί στο κοινοτικό δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000. Ρυθμίσεις με οριζόντιο ή και ειδικότερο χαρακτήρα για την προστασία και οικολογική διαχείριση

των Ζ.Ε.Π. είναι δυνατό να εξειδικεύονται περαιτέρω καθώς και να ορίζονται πρόσθετες τέτοιες, με κοινές αποφάσεις του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και των εκάστοτε συναρμόδιων υπουργών.

4.3 Καταφύγια Άγριας Ζωής (ΚΑΖ)

Πρόκειται για τη γνωστή κατηγορία προστασίας που περιλαμβάνεται στον Δασικό Κώδικα και οι οποίες με το παρόν νομοσχέδιο εντάσσονται στο εθνικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών. Με τις προτεινόμενες διατάξεις, ως ΚΑΖ μπορούν να χαρακτηρίζονται και θαλάσσιες περιοχές που έχουν ιδιαίτερη σημασία ως σημαντικοί τόποι αναπαραγωγής ψαριών και συγκέντρωσης γόνου, ή, τέλος, ως σημαντικά θαλάσσια ενδιαιτήματα. Ως καταφύγια άγριας ζωής μπορούν να χαρακτηρίζονται και οι οικολογικοί διάδρομοι μεταξύ άλλων κατηγοριών προστατευόμενων περιοχών του παρόντος κεφαλαίου.

5. Ως **προστατευόμενα τοπία** χαρακτηρίζονται περιοχές με οικολογική, ή/και αισθητική ή/και πολιτιστική αξία και εκτάσεις που δύνανται να είναι πρόσφορες για αναψυχή του κοινού ή συμβάλλουν στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος λόγω των ιδιαίτερων φυσικών ή ανθρωπογενών χαρακτηριστικών τους.

Η Γενική Διεύθυνση Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής τηρεί βάση δεδομένων με όλα τα διαθέσιμα στοιχεία για την οικολογική κατάσταση και την κατάσταση διαχείρισης όλων των προστατευόμενων περιοχών ανά την επικράτεια και δίδει τις κατευθύνσεις για την αειφορική διαχείριση των περιοχών αυτών.

Χαρακτηρισμός προστατευόμενων περιοχών

Για τον χαρακτηρισμό των προστατευόμενων περιοχών 1, 2, και 3, την οριοθέτηση και τον καθορισμό των επιτρεπόμενων χρήσεων γης και των δραστηριοτήτων εντός αυτών εκδίδεται προεδρικό διάταγμα, με πρόταση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, κατόπιν γνωμοδότησεως των οικείων περιφερειακών συμβουλίων και της Επιτροπής «Φύση», σε εφαρμογή Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης.

Για τον χαρακτηρισμό μιας περιοχής ως Καταφύγιο Άγριας Ζωής εκδίδεται απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας, με βάση ειδική έκθεση που τεκμηριώνει την οικολογική αξία της περιοχής.

Για τον χαρακτηρισμό μιας περιοχής ως «Προστατευόμενο Τοπίο» εκδίδεται απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Περιφέρειας, με βάση ειδική έκθεση που τεκμηριώνει την οικολογική αξία της περιοχής.

Ρυθμίσεις για την προστασία και διαχείριση των περιοχών του Δικτύου Φύση 2000

Στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 εισάγονται μεταξύ άλλων οι εξής περιορισμοί:

α) Απαγορεύεται η εγκατάσταση ιδιαίτερος οχλουσών και επικίνδυνων βιομηχανικών εγκαταστάσεων που εμπίπτουν στις διατάξεις της Οδηγίας 96/82/ΕΚ (Seveso), όπως ισχύει.

β) Απαγορεύεται η εγκατάσταση βιομηχανικών εγκαταστάσεων υψηλής όχλησης, όπως αυτές ορίζονται στο Παράρτημα της ΚΥΑ 13727/724/2003 (ΦΕΚ Β, 1087/5.8.2003).

γ) Απαγορεύεται ο καθορισμός περιοχών των κατηγοριών α και β της παρ. 2 του άρθρου 1, και Περιοχών Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (Π.Ο.Τ.Α.) του άρθρου 29 του ν. 2545/1997.

δ) Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζονται κριτήρια και ρυθμίσεις για τη λειτουργία ή την απομάκρυνση υπάρχουσών εγκαταστάσεων των ανωτέρω περιπτώσεων.

ε) Απαγορεύεται η χρήση μη φιλικών προς το περιβάλλον μεθόδων παραγωγής γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων.

στ) Απαγορεύεται η τοποθέτηση κάθε είδους διαφημιστικών πινακίδων, πλην εκείνων που ενημερώνουν τον επισκέπτη για την περιοχή ή προωθούν τις ήπιες φυσιολατρικές δραστηριότητες.

Στις περιοχές Natura 2000 είναι δυνατή η αδειοδότηση δραστηριοτήτων που κρίνονται εξαιρετικά σημαντικές για την ασφάλεια ή την εθνική οικονομία (π.χ η εγκατάσταση ΑΠΕ), αφού ληφθούν επαρκή μέτρα αντιμετώπισης των πιθανών επιπτώσεών τους.

Εκπονούνται και εγκρίνονται με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων σχέδια διαχείρισης για όλες τις μορφές αλιείας (μέση, παράκτια και ερασιτεχνική) εντός των ΕΖΔ και των ΖΕΠ, τα οποία στοχεύουν στη διατήρηση των προστατευόμενων θαλάσσιων ειδών και οικοτόπων, και ιχθυοαποθεμάτων της κάθε περιοχής, μέσω του περιορισμού της αλιευτικής προσπάθειας, της αύξησης επιλεκτικότητας των αλιευτικών εργαλείων και τοπικών ή/και χρονικών περιορισμών.

Ειδικές ρυθμίσεις για την προστασία του φυσικού χώρου

Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής εκπονεί εθνικό σχέδιο προσαρμογής των οικοσυστημάτων και των ειδών χλωρίδας και πανίδας στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

Ειδικότερα όσον αφορά τον παράκτιο χώρο, το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής μεριμνά για την έκδοση οδηγιών προς τις αρμόδιες αρχές για την εφαρμογή των αρχών της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Παράκτιας Ζώνης, σύμφωνα με τις υποδείξεις της Σύστασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής 2002/413/ΕΚ.

Οι μικροί παράκτιοι υγρότοποι με μέγεθος μικρότερο ή ίσο με 30 στρ. οριοθετούνται ως στοιχεία της παράκτιας ζώνης και υπάγονται στις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας περί αιγιαλού. Για τις παραπάνω ενέργειες λαμβάνονται υπόψη τα ακόλουθα κριτήρια, η ισχύς έστω ενός από τα οποία πιστοποιεί την ύπαρξη υγροτόπου:

- κατάλληλες υδρολογικές συνθήκες, που οδηγούν σε κατάκλυση ή κορεσμό των εδαφών με επιφανειακό ή υπόγειο νερό σε συχνότητα και διάρκεια τέτοια, ώστε να είναι ικανές να στηρίζουν υγροτοπική κατά το πλείστον βλάστηση, η οποία είναι προσαρμοσμένη σε συνθήκες κορεσμένου εδάφους
- παρουσία υδρομορφικών εδαφών,
- παρουσία αλοφυτικής ή υδροφυτικής ή υπερυδατικής ή παρυδάτιας

δενδρώδους βλάστησης

Η αποτελεσματική φύλαξη των μικρών παράκτιων υγροτόπων αποτελεί αρμοδιότητα των κατά περίπτωση οικείων τοπικών αρχών.

Εισάγονται επίσης περιορισμοί και απαγορεύσεις στην αλιεία με τη χρήση συγκεκριμένων εργαλείων, με στόχο την προστασία πολύτιμων θαλάσσιων οικοτόπων, όπως τα λιβάδια Ποσειδωνίας. Εκπονούνται επίσης και εγκρίνονται με κοινή απόφαση των υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής πενταετή σχέδια διαχείρισης για όλες τις μορφές αλιείας (μέση, παράκτια και ερασιτεχνική).

Για την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και της βιοποικιλότητας η θαλάσσια κυκλοφορία παρακολουθείται, ελέγχεται και υπόκειται σε διαχείριση μέσω της λειτουργίας εθνικού συστήματος VTMIS (Vessel Traffic Monitoring Information System). Η λειτουργία του συστήματος αποτελεί αρμοδιότητα του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη.

Σημαντικά είδη χλωρίδας και πανίδας

Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους φορείς εκπονεί και εφαρμόζει σχέδια διαχείρισης ή/και δράσης, δίνοντας προτεραιότητα:

- α) Στα είδη των οποίων η προστασία και διαχείριση επιβάλλεται από τις διεθνείς συμβάσεις που έχει κυρώσει η Ελλάδα, και από την κοινοτική νομοθεσία.
- β) Στα είδη που περιλαμβάνονται στις κατηγορίες κινδύνου του εθνικού και των διεθνών κόκκινων καταλόγων.
- γ) Στα ενδημικά είδη.
- δ) Στα είδη που παρουσιάζουν ιδιαίτερα κατακερματισμένη κατανομή.
- ε) Στα είδη που είναι σημαντικά για την τοπική κατανάλωση (τρόφιμα, πρώτες ύλες, παραδοσιακά φάρμακα), ακόμα και αν δεν περιλαμβάνονται στους κόκκινους καταλόγους.
- στ) Στις ιθαγενείς φυλές ζώων ή ποικιλίες φυτών.

Προστασία της ενδημικής βιοποικιλότητας

Για την προστασία των ενδημικών ειδών χλωρίδας και πανίδας και μικροοργανισμών απαγορεύεται η αποκομιδή, συλλογή, κοπή, εκρίζωση, κατοχή, μεταφορά δειγμάτων οποιουδήποτε είδους, εμπορία, βλάβη, καταστροφή, και η απευθείας ή έμμεση θανάτωσή τους. Εξαιρούνται είδη της χλωρίδας και ιθαγενείς φυλές ζώων που είναι χαρακτηριστικά για την τοπική παραγωγή και κατανάλωση, εκτός αν το σχέδιο δράσης για τα είδη αυτά προβλέπει διαφορετικά.

Το σύνολο των γενετικών πόρων της Ελλάδας λογίζεται ως εθνικό κεφάλαιο, του οποίου η χρήση υπόκειται σε όρους και περιορισμούς σύμφωνα με τις κατευθύνσεις της Σύμβασης της Βόννης για την πρόσβαση στους γενετικούς πόρους και το δίκαιο και ισότιμο καταμερισμό των πλεονεκτημάτων που προκύπτουν από τη χρήση τους, και σύμφωνα με τις προβλέψεις της Σύμβασης της Βιοποικιλότητας για το θέμα.

Ειδικές ρυθμίσεις για τα εισβάλλοντα ξενικά είδη

Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, σε συνεργασία με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και ακαδημαϊκά ή

ερευνητικά ιδρύματα και κέντρα, εκπονεί έρευνα επικινδυνότητας και συντάσσει κατάλογο των εισβαλλόντων ειδών που βρίσκονται στην χώρα μας.

Ανάλογα με την κατηγορία κινδύνου το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής συντάσσει σχέδια προστασίας της βιοποικιλότητας και διαχείρισης των αντίστοιχων εισβαλλόντων ειδών.

Επιστημονική έρευνα

Η έρευνα για την κατάσταση και τη χρήση των συστατικών της βιοποικιλότητας, συμπεριλαμβανομένων και των γενετικών και βιοχημικών πόρων, αδειοδοτείται, ελέγχεται και ενθαρρύνεται από το κράτος.

Ως βασικό εργαλείο διαχείρισης της βιοποικιλότητας ορίζεται η εθνική στρατηγική για τη βιοποικιλότητα, συμπεριλαμβανομένου και αναλυτικού σχεδίου δράσης που επικαιροποιείται ανά πενταετία, η οποία συντάσσεται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ανά δεκαπέντε έτη και εγκρίνεται με πράξη υπουργικού συμβουλίου.

Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής σε χρονικό διάστημα πέντε ετών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου οφείλει:

α) Να έχει απογράψει, κατά τον επιστημονικά πληρέστερο δυνατό τρόπο, τη βιοποικιλότητα της Ελλάδας σε όλα τα επίπεδα της ζωής (μικροοργανισμοί, χλωρίδα και πανίδα) και να έχει εκτιμήσει τις τάσεις και τις απειλές (συμπεριλαμβανομένων και των εισβαλλόντων ειδών).

β) Να έχει απογράψει τις ιδιωτικές και δημόσιες επιστημονικές ή μη συλλογές (γονιδιακό υλικό, σπέρματα και γαμετικό υλικό, είδη μικροοργανισμών, μυκήτων, φυτών και ζώων), συμπεριλαμβανομένων βοτανικών και ζωολογικών κήπων, φυτωρίων κ.λπ.

γ) Να έχει καταχωρήσει όλα τα παραπάνω σε μια βάση δεδομένων για τη βιοποικιλότητα της Ελλάδας, η οποία θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Υπουργείου.

Ενημέρωση της κοινωνίας

Η ελεύθερη και απρόσκοπτη πρόσβαση του κοινού σε κάθε διαθέσιμη πληροφορία για το περιβάλλον αποτελεί υποχρέωση της Διοίκησης, όπως απορρέει από τη Διεθνή Σύμβαση Άαρχους και τη νομοθεσία της ΕΕ. Αντίστοιχη υποχρέωση διευκόλυνσης της πρόσβασης των πολιτών σε σχετικές με την ποιότητα του περιβάλλοντος δημοσιευμένες πληροφορίες επιβάλλεται για κάθε φορέα συλλογής και επεξεργασίας δεδομένων για την κατάσταση του περιβάλλοντος, όπως είναι τα ακαδημαϊκά ιδρύματα και οι περιβαλλοντικές μη-κυβερνητικές οργανώσεις.

Εθνική Επιτροπή «ΦΥΣΗ»

Η λειτουργία της Επιτροπής ΦΥΣΗ 2000 του άρθρου 5 της ΚΥΑ 33318/3028/28-12-1998, της οποίας οι αρμοδιότητες συμπληρώθηκαν με το άρθρο 17 του ν. 2742/1999, αποτελεί ευθύνη και υποχρέωση του εκάστοτε Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

Η Εθνική Επιτροπή ΦΥΣΗ αποτελεί το κεντρικό επιστημονικό, γνωμοδοτικό όργανο του Κράτους για τον συντονισμό, την παρακολούθηση και αξιολόγηση των πολιτικών και μέτρων προστασίας της ελληνικής βιοποικιλότητας.

Ευθύνη για την προστασία της βιοποικιλότητας

Αρμόδιος φορέας του κράτους για την προστασία της βιοποικιλότητας και την εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας είναι το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

Η ενσωμάτωση της προστασίας της βιοποικιλότητας σε όλες τις τομεακές πολιτικές που δύνανται να επιφέρουν επιπτώσεις στα είδη και τους οικοτόπους αποτελεί υποχρέωση όλων των αρμόδιων υπουργείων.

Μέτρα για την αποτροπή υποβάθμισης της βιοποικιλότητας

Σε κάθε περίπτωση κατά την οποία διαπιστώνεται, βάσει των διαθέσιμων επιστημονικών στοιχείων, είτε η μείωση των πληθυσμών ενός ή περισσότερων απειλούμενων ειδών χλωρίδας ή πανίδας είτε η συρρίκνωση του φυσικού χώρου εξάπλωσής τους είτε η υποβάθμιση της κατάστασης ή η συρρίκνωση των οικοτόπων που είναι απαραίτητοι για την επιβίωση των ειδών αυτών ή οικοτόπων προτεραιότητας και ανεξαρτήτως του λόγου για τον οποίο αυτό συμβαίνει (όπως, ενδεικτικά, επιπτώσεις από έργα τεχνικής, αγροτικής κ.ά. υποδομής, επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, φυσικές καταστροφές, δασικές πυρκαγιές, ρύπανση, θήρα, ασθένειες, διαπιστούμενες ελλείψεις ή ανεπάρκειες της ισχύουσας νομοθεσίας κ.ά.), ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής σε συνεργασία με τους συναρμόδιους υπουργούς, μπορεί, με πλήρως αιτιολογημένη εισήγηση της αρμόδιας υπηρεσίας, να καθορίζει κατεπειγόντως κάθε ενδεδειγμένο μέτρο για την αντιμετώπιση της κατάστασης και την επαναφορά, στην προηγούμενη κατάσταση, των πληθυσμών των ειδών ή του γεωγραφικού χώρου εξάπλωσής τους ή της έκτασης και κατάστασης διατήρησης των οικοτόπων.